

Entreprenörskapsbarometer för Västra Götaland 2005

Innehåll

Förord	2
Sammanfattning	3
1 Inledning	6
2 Hur många är företagare?	7
3 Kan tänka sig att bli företagare	9
4 Vill helst vara företagare	11
5 Skäl till att inte vilja bli företagare	14
6 Fördelar med att vara företagare	16
7 Vilken uppfattning om företagande ger skolan?	18
8 Förekomst av förebilder	20
9 Information om hur man startar företag	22
10 Slutsatser	23
Bilaga 1 Frågeformulär	24
Bilaga 2 Västra Götalands delregioner	26

Förord

Västra Götalandsregionen arbetar målmedvetet förbättra förutsättningarna för företagande, entreprenörskap och innovationer i regionen. Det handlar om att stimulera åtgärder för att stärka den entreprenöriella kedjan genom att förändra barns, ungdomars och vuxnas attityder till entreprenörskap, ta till vara och utveckla idéer till kommersiella produkter och tjänster, samt rådgivning och finansiering till nystartade företag. En grundläggande del i denna utmaning är att bidra till att skapa positiva attityder till att starta och driva företag. Västra Götalandsregionen stödjer därför insatser som ökar intresset för entreprenörskap och stimulerar nyfikenhet och upptäckarlust. Under de närmaste åren kommer detta område få en hög prioritet i det regionala utvecklingsarbetet. Entreprenörskapsbarometern är ett verktyg för att mäta hur attityderna till företagande förändras.

Denna rapport kommer att följas av fler rapporter från Regionutvecklingssekretariatet med syfte att beskriva och analysera företagande och näringsliv i Västra Götaland. Syftet med rapporterna är att bidra med kunskapsunderlag vid utformandet av program och strategier för att främja entreprenörskap i regionen.

Frågeformuläret som denna undersökning baseras på har tagits fram av Nutek och används för Nuteks nationella Entreprenörskapsbarometer. Intervjuerna har genomförts av Statistiska Centralbyrån. Siffermaterialet har bearbetats av konsultföretaget Infokus. Den slutliga rapporten har sammanställts av Mats Granér som är verksam på Regionutvecklingssekretariatets enhet för Analys och uppföljning.

Göteborg, maj 2006

Bertil Törsäter
Regionutvecklingsdirektör

Sammanfattning

Entreprenörskapsbarometern för Västra Götaland 2005 har genomförts av SCB på uppdrag av Västra Götalandsregionen. Entreprenörskapsbarometern är ett verktyg för att mäta attityder bland unga till företagande. Undersökningen omfattar ett representativt urval på ca 4000 personer i Västra Götaland mellan 18 till 30 år. Intervjuerna genomfördes under oktober och november 2005. Nutek genomför årligen en nationell Entreprenörskapsbarometer. Intervjufrågorna i denna undersökningen är i stort sett identiska med Nuteks undersökning vilket medför jämförelser kan göras med Nuteks resultat för riket.

Av undersökningen framgår att så många som *tre fjärdelar* av den unga befolkningen i Västra Götaland kan tänka sig att bli företagare. Trots den i grunden positiva attityden till företagande är enbart *en fjärdedel* av befolkningen mellan 18-30 år som föredrar företagande framför anställning. Av de unga sysselsatta väljer enbart några enstaka procent att försörja sig som företagare. Undersökningen visar att en förklaring till att så få unga väljer företagande framför anställning är att de är oroliga för den otrygghet som företagande för med sig. Ett förbättrat trygghetssystem för företagare skulle få fler att starta företag. Men det handlar också om att bättre informera om det skyddsnet som faktiskt finns idag.

Skillnaden mellan unga mäns och kvinnors i attityder till företagande är uppseendeväckande stor. Var tredje man mellan 18-30 år vill hellre vara företagare än anställd. Enbart var femte kvinna uppger att de föredrar företagande framför anställning. För att få fler att starta företag krävs därför särskilda insatser för att stimulera kvinnligt företagande. Det handlar emellertid inte enbart om att påverka attityder. En bidragande orsak till att kvinnor är underrepresenterade som företagare är att kvinnor generellt är underrepresenterade i den privata sektorn. Att få fler kvinnor att bli företagare handlar därför även om att bryta den starka köns-segregationen inom arbetsmarknaden och om alternativa driftsformer inom sektorer som traditionellt domineras av kvinnor.

Ytterligare ett resultat i denna undersökning som bör uppmärksammas särskilt är att alltför få unga anser att skolan stimulerar till företagande. Eftersom attityder grundläggs tidigt har utbildningsväsendet en viktig roll i att stimulera till ett entreprenöriellt förhållningsätt. I Västra Götaland anser endast 28 procent av befolkningen mellan 18-30 år att skolan uppmuntrar till företagande. Detta är en lägre andel än i övriga riket. Idag pågår en omfattande arbete såväl nationellt som regionalt för ett ökat entreprenöriellt lärande i skolan. Resultaten av dessa satsningar kommer att utvärderas och följas upp, bl.a. genom ytterligare regionala attitydundersökningar.

Nedan följer ett mer heltäckande sammandrag av undersökningen.

Tre av fyra kan tänka sig att bli företagare

Entreprenörskapsbarometern för Västra Götaland visar att 74 procent av invånarna mellan 18-30 år i Västra Götaland kan tänka sig att bli företagare. Denna andel är i nivå med riksgenomsnittet. Att så många som tre fjärdelar av den unga befolkningen kan tänka sig att bli företagare tyder på att många har en positiv attityd till företagande. Det är emellertid ett långt steg från att kunna tänka sig att bli företagare till att förverkliga detta.

En av fyra vill helst vara företagare

För att ta reda på hur många som föredrar företagande framför anställning har vi frågat om önskad sysselsättning. Av befolkningen mellan 18-30 i Västra Götaland vill 69 procent helst ha en anställning medan 27 procent helst vill vara företagare. Med tanke på att endast 6,5

procent av den vuxna befolkningen är företagare är det positivt att över en fjärdedel av de unga helst vill vara företagare. Andelen som helst vill vara företagare kunde emellertid vara högre i regionen. Riksgenomsnittet enligt Nuteks undersökning är så högt som 32 procent.

Män positivare till företagande än kvinnor

Män har en betydligt mer positiv inställning till företagande än kvinnor. Medan så många som 82 procent av männen kan tänka sig att bli företagare uppger endast 67 procent av kvinnorna att de kan tänka sig att bli företagare. Skillnaden är ännu större mellan könen om man ser till andelen som även *vill* vara företagare. I valet mellan att vara anställd och företagare vill 33 procent av männen mellan 18-30 år vara företagare, men bara 19 procent av kvinnorna. Detta visar att det krävs kraftfulla insatser för att påverka attityder och för att på andra sätt stimulera kvinnor att bli entreprenörer.

Många utrikes födda vill bli företagare

Unga utrikes födda har positivare attityder till företagande än födda i Sverige. Av de utrikes födda mellan 18-30 år kan 79 procent tänka sig att bli företagare, en andel som är 5 procentenheter högre än för de som är födda i Sverige. Men skillnaden i inställningen till företagande mellan utlandsfödda och svenskfödda blir ännu tydligare om man ser till andelen som helst vill vara företagare – 35 procent av unga utrikes födda uppger att de helst vill vara företagare, medan 25 procent av svenskfödda uppger detta. Det är angeläget att den positiva attityden till företagande bland unga med utländsk bakgrund tas till vara genom särskilda satsningar för att stimulera och stödja kvinnor och män med utländsk bakgrund som vill starta företag.

Färre positiva till företagande i Fyrbodal

Göteborgsregionen är den delregion där störst andel (76 procent) av befolkningen mellan 18-30 år kan tänka sig att bli företagare. När det gäller andelen som helst vill vara företagare hamnar emellertid Sjuhärad i topp (29 procent), medan Göteborgsregionen och Skaraborg hamnar på ungefär samma andel (27 respektive 26 procent). Attityderna till företagande är minst positiva i Fyrbodal. Såväl andelen som kan tänka sig att bli företagare som andelen som helst vill vara företagare är lägre än i övriga delregionen (70 respektive 24 procent).

Förebilder påverkar attityder

Unga som har någon i sin närhet som är företagare har positivare attityder än de som inte känner några företagare. Allra positivast attityder till företagande har de som har föräldrar som är eller har varit företagare. I denna grupp uppger 83 procent att de kan tänka sig att bli företagare och 33 procent att de helst vill vara företagare. Även de som har andra än föräldrar i familjen som är företagare eller har någon annan i släkten eller någon annan i den nära bekantskapskretsen som är företagare har positivare attityder än de som inte känner några företagare.

Företagande anses otryggt och ta för mycket tid och engagemang...

Över hälften av de som inte kan tänka sig att starta företag instämmer helt i att ett skäl till detta är att företagande för med sig mindre trygghet jämfört med anställning och/eller att det är för osäkert ekonomiskt. En förbättrat skyddsnät för företagare skulle följaktligen få fler att starta företag. De vanligaste enskilda skälet till att inte vilja bli företagare är att det anses ta för mycket tid och engagemang.

... men anses ge utrymme för att förverkliga idéer och självständigt arbete

Över två tredjedelar av de som helst vill vara företagare instämmer helt i påståendet att fördelar med företagande framför anställning är att det ger bättre möjligheter att förverkliga idéer samt ger större utrymme för självständigt arbete.

Unga företagare nöjda med sitt val

En övervägande del av företagare i Västra Götaland mellan 18-30 är nöjda med sitt val. Hela 87 procent av företagarna har uppgett att de helst vill vara företagare. Manliga företagare är mer nöjda med sin situation än kvinnliga företagare. Drygt hälften av de som är anställda i ett litet företag vill fortsätta med det. Anställda i stora företag och anställda i offentlig sektor är minst nöjda med sin situation. Av dessa vill endast en tredjedel helst vara verksamma inom sin nuvarande sysselsättning.

För få vet vart man kan vända sig för att få hjälp

Av befolkningen mellan 18-30 år i Västra Götaland vet 44 procent vart de skall vända sig för att få information om att starta företag. En något högre andel män än kvinnor anger att de vet var de kan få information. Utrikes födda i Västra Götaland vet i något större utsträckning än svenskfödda vart de skall vända sig för att få information om att starta företag.

Skolan uppmuntrar sällan till företagande

Av befolkningen i Västra Götaland i åldrarna 18-30 år anser 31 procent att skolan har gett dem en uppfattning om företagande medan 28 procent anser att skolan gett dem uppmuntran till företagande. Detta är något lägre än riksgenomsnittet enligt Nuteks undersökning – 33 respektive 30 procent. Unga Sjuhärad anser sig vara klart bättre informerade och uppmuntrade till företagande i skolan än övriga delar av Västra Götaland.

1 Inledning

År 2005 utsåg Nutek Västra Götaland tillsammans med fem andra län till pilotlän för entreprenörskap. Under perioden 2005-2007 skall pilotlänen ta fram ett långsiktigt entreprenörskapsprogram som skall bidra till fler jobb, ökad konkurrenskraft och ökad välfärd i regionen. Under denna period kommer flera projekt att genomföras som syftar till att stimulera att öka intresset för entreprenörskap och företagande bland barn och ungdomar. Entreprenörskapsbarometern för Västra Götaland är ett verktyg för att mäta hur ungdomars attityder till företagande utvecklas under perioden. Ytterligare en mätning kommer därför att genomföras efter programperiodens slut.

Nutek genomför årligen en nationell Entreprenörskapsbarometer.¹ Intervjufrågorna i denna undersökningen är i stort sett identiska med Nuteks undersökning. Nuteks urval är emellertid inte tillräckligt stort för att kunna brytas ned på lokal och regional nivå. Eftersom Nuteks nationella undersökning gjordes under samma tidsperiod och med samma urvalsprinciper som Entreprenörskapsbarometern för Västra Götaland kan vi göra jämförelser mellan Nuteks resultat för riket med Västra Götaland och dess delregioner.

Entreprenörskapsbarometern för Västra Götaland 2005 har genomförts av SCB på uppdrag av Västra Götalandsregionen. Intervjuerna genomfördes per telefon under oktober och november 2005. Undersökningen omfattar ett representativt urval på 3930 personer från 18 till 30 år. Intervjuer genomfördes med 2891 personer, vilket innebär en svarsfrekvens på 74 procent. Urvalet har stratifierats så att ett lika stort urval har gjorts i var och en av de tre delregionerna Fyrbodalen, Göteborgsregionen, Sjuhärad och Skaraborg. Detta medför att statistiken kan brytas ned på delregional nivå. Statistiken har viktats så att resultaten som presenteras i denna rapport speglar samtliga mellan 18-30 år som är folkbokförda i Västra Götaland.

¹ Nutek, Entreprenörskapsbarometern 2005

2 Hur många är företagare?

Enligt SCB:s registerbaserade arbetsmarknadstatistik (RAMS) fick 6,5 procent av de sysselsatta i Västra Götaland sin huvudsakliga inkomst från eget företagande år 2003.² Av tabell 1 framgår att det finns betydligt fler företagare i förhållande till antalet sysselsatta i Sjuhärad och Skaraborg än i Fyrbodol och Göteborgsregionen. En förklaring till att det finns relativt många företagare i Skaraborg är att jordbrukssektorn är stor i delregionen. Inom industri och tjänstenärings är andelen företagare högst i Sjuhärad. Fyrbodol och Göteborgsregionen hamnar dock efter Skaraborg även när jordbrukssektorn exkluderas. Att företagandet är högt i Sjuhärad bekräftar den gängse bilden att delregionen präglas av entreprenörsanda.

Av tabell 1 framgår även att andel sysselsatta som är företagare är lägre i Västra Götaland än i de två övriga storstadslänen. En förklaring till detta kan vara att en stor andel av arbetskraften i Västra Götaland är sysselsatta i stora industriföretag.

Tabell 1 Andel företagare av sysselsatta 2003

	Kvinnor	Män	Samtliga
Fyrbodol	3,4%	10,5%	6,7%
Göteborgsregionen	3,4%	8,2%	5,7%
Sjuhärad	4,1%	12,6%	8,1%
Skaraborg	4,4%	13,1%	8,5%
Västra Götaland	3,9%	9,0%	6,5%
Stockholms län	5,6%	12,1%	8,9%
Skåne län	5,1%	10,5%	7,9%

Källa: SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS).

Det är betydligt vanligare att män är företagare än kvinnor. I Västra Götaland är mindre än 4 procent av de kvinnliga sysselsatta företagare, medan nästan var tionde sysselsatt man är företagare.

Undersökningen som ligger till grund för denna rapport begränsas till befolkningen mellan 18-30 år. Vi har inte tillgång till antalet företagare i denna åldersgrupp enligt RAMS. Istället redovisas i tabell 2 andelen sysselsatta i åldrarna 16-34 år som är företagare. Det är en betydligt lägre andel bland de unga sysselsatta som är företagare jämfört med andelen företagare i hela befolkningen som redovisas i tabell 1. Kvinnor och män som startar eget gör det vanligen sent i sin yrkeskarriär efter det att de skaffat arbetslivserfarenhet som anställd. Även bland unga är andelen företagare högst i Sjuhärad och Skaraborg. Det låga företagandet bland kvinnor är ett lika stort problem bland unga företagare som bland äldre. I Västra Götaland är bara 1,8 procent av de sysselsatta i åldrarna 16-34 år företagare. Bland männen är andelen 3,9 procent.

² Enskilda näringsidkare och fåmansbolagsdelägare.

Tabell 2 Andel företagare av sysselsatta 2003, 16-34 år

	Kvinnor	Män	Samtliga
<i>Fyrbodal</i>	1,5%	3,8%	2,8%
<i>Göteborgsregionen</i>	1,8%	3,8%	2,8%
<i>Sjuhärad</i>	1,9%	4,7%	3,4%
<i>Skaraborg</i>	2,1%	4,4%	3,4%
<i>Västra Götaland</i>	1,8%	3,9%	2,9%
<i>Stockholms län</i>	2,6%	6,5%	4,6%
<i>Skåne län</i>	2,5%	4,6%	3,6%

Källa: SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS).

3 Kan tänka sig att bli företagare

En av nyckelfrågorna i Entreprenörskapsbarometern är "Skulle du kunna tänka dig att bli företagare?". En person som kan tänka sig att bli företagare antas ha en positiv inställning till företagande. Det är emellertid inget mått på befolkningens möjligheter och vilja att bli företagare. En person kan mycket väl kunna tänka sig att bli företagare men föredra att vara anställd. I tabell 3 visas att 74 procent av samtliga tillfrågade kan tänka sig att bli företagare. Detta är på ungefär samma nivå som riksgenomsnittet enligt Nuteks undersökning, som är 76 procent.

I Nuteks nationella undersökning framkommer att andelen som kan tänka sig att bli företagare är större i storstadsregionerna (Stockholm, Göteborg och Malmö) än i övriga delar av landet. Detta stämmer även i Västra Götaland. Trots att det finns få företagare i förhållande till förvärsarbetande i Göteborgsregionen är det där vi finner högst andel ungdomar som anger att de kan tänka sig att bli företagare – 76 procent. Intresset är något lägre i Sjuhärad och Skaraborg, 74 respektive 72 procent. I Fyrbodal kan enbart 70 procent av den unga befolkningen tänka sig att bli företagare.

Män kan i betydligt större utsträckning än kvinnor tänka sig att bli företagare, 82 procent jämfört med 67 procent. Glädjande nog är skillnaden mellan könen inte lika stor bland ungdomar i åldern 18-24 år som bland de i åldersintervallet 25-30 år. Detta kan föra med sig att skillnader i attityder till företagande mellan könen på sikt kommer att minska. Det är störst skillnad mellan kvinnor och män i Göteborgsregionen, medan Fyrbodal är den delregion där skillnaden mellan könen i inställningen till företagande är lägst.

Utlandsfödda har en positivare inställning till företagande än svenskfödda. Även bland utlandsfödda har män en positivare inställning till företagande än kvinnor.

Tabell 3 Andel som kan tänka sig att bli företagare, 18-30 år

	Kvinnor	Män	Samtliga
Västra Götaland			
född utomlands	70%	86%	79%
född i Sverige	66%	80%	74%
18-24 år	71%	79%	75%
25-30 år	62%	83%	73%
samtliga	67%	82%	74%
Fyrbodal	64%	75%	70%
Göteborgsregionen	68%	84%	76%
Sjuhärad	69%	78%	74%
Skaraborg	66%	78%	72%

Källa: Entreprenörskapsbarometern för Västra Götaland.

Av tabell 4 framgår att attityder till företagande påverkas av var man arbetar. Hela 81 procent av de som arbetar i ett litet företag (< 50 anställda) hävdar att de kan tänka sig att bli företagare. Därefter kommer studenter och anställda i större företag, där 75 procent kan tänka sig att bli företagare. Lägst intresse, 64 procent, finns bland anställda i offentliga sektorn.

Det hävdas ibland att den mindre positiva attityden till företagande bland kvinnor delvis beror på att kvinnor i större utsträckning är verksamma inom den offentliga sektorn. Av tabell 4 framgår att en lägre andel kvinnor än män kan tänka sig att bli företagare inom alla redovisade sysselsättningsalternativ. Andelen som kan tänka sig att bli företagare är emellertid betydligt lägre bland kvinnor anställda i den offentliga sektorn än bland kvinnor anställda i den privata

sektorn. Motsvarande skillnad går inte att finna bland männen. Andelen män som vill bli företagare ligger runt 80 procent inom samtliga sysselsättningskategorier.

Tabell 4 Andelen som kan tänka sig att bli företagare fördelat på sysselsättning, 18-30 år

	Kvinnor	Män	Samtliga
Studerande	70%	81%	75%
Anställd i litet företag	77%	83%	81%
Anställd i större företag	70%	78%	75%
Anställd av kommun, stat eller landsting	57%	82%	64%
Arbetslös	60%	81%	71%

Källa: Entreprenörskapsbarometern för Västra Götaland.

De som svarat att de kan tänka sig att vara företagare fick en följdfråga om huruvida de ville driva företaget tillsammans med andra eller ensam (se tabell 5). En övervägande majoritet, 69 procent, ville driva företag tillsammans med andra. Endast 27 procent vill göra detta ensam. En större andel män än kvinnor vill driva företag ensam. Personer födda utomlands vill i större utsträckning än svenskfödda driva företag ensam.

Tabell 5 Andel som vill driva företag ensam eller tillsammans med andra, 18-30 år

	ensam	med andra
Västra Götaland		
kvinnor	24%	72%
män	30%	68%
född utomlands	31%	65%
född i Sverige	26%	70%
18-24 år	24%	72%
25-30 år	30%	66%
samtliga	27%	69%
Fyrbodal	25%	70%
Göteborgsregionen	28%	69%
Sjuhärad	28%	68%
Skaraborg	26%	70%

Källa: Entreprenörskapsbarometern för Västra Götaland.

4 Vill helst vara företagare

Det är ett långt steg mellan att kunna tänka sig att bli företagare till att föredra detta framför en anställning. För att ta reda på hur många som föredrar företagande framför anställning ställs även frågan ”Vad skulle du helst vilja vara?”. De intervjuade får välja ett av följande fem alternativ:

1. Anställd i ett litet privat företag med färre än 50 anställda
2. Anställd i ett stort privat företag med 50 eller fler anställda
3. Anställd av kommun eller landsting
4. Anställd av staten
5. Egen företagare

Av tabell 6 framgår att 27 procent av befolkningen mellan 18-30 år helst vill vara företagare. Riksgenomsnittet enligt Nuteks undersökning ligger på 32 procent. Det är följaktligen en betydligt lägre andel som helst vill vara företagare i Västra Götaland jämfört med riket.

Andelen som kan tänka sig att bli företagare är högst i Göteborgsregionen tätt följt av Sjuhärad. När det gäller andelen som helst vill vara företagare hamnar Sjuhärad på topp med 29 procent. I Göteborgsregionen uppger 27 procent att de helst vill vara företagare, i Skaraborg 26 procent och i Fyrbodal 24 procent.

Precis som för andelen som kan tänka sig att bli företagare är skillnaden mellan könen stor. Enbart 19 procent av kvinnorna uppger att de helst vill vara företagare, medan hela 35 procent av männen uppger detta. Enligt Nuteks nationella entreprenörskapsbarometer vill 28 procent av kvinnorna i hela riket helst vara företagare. Andelen kvinnor i Västra Götaland som helst vill vara företagare är således betydligt lägre än i övriga riket. Andelen män i Västra Götaland som helst vill vara företagare ligger på ungefär samma nivå som riksgenomsnittet.

I föregående avsnitt framgick att en större andel av de utlandsfödda kan tänka sig att bli företagare än svenskfödda. Utlandsföddas positiva inställning till företagande är ännu mer framträdande om man ser till andelen som helst vill vara företagare. Av de utlandsfödda uppger 35 procent att de helst vill vara företagare. Motsvarande andel för svenskfödda är 10 procentenheter lägre. Den stora skillnaden i viljan att vara företagare mellan utlandsfödda och svenskfödda gäller både kvinnor och män.

Tabell 6 Andel som helst vill vara företagare, 18-30 år

	Kvinnor	Män	Samtliga
Västra Götaland			
född utomlands	28%	42%	35%
född i Sverige	18%	32%	25%
18-24 år	20%	32%	26%
25-30 år	18%	35%	27%
samtliga	19%	33%	27%
Fyrbodal	20%	28%	24%
Göteborgsregionen	19%	34%	27%
Sjuhärad	22%	36%	29%
Skaraborg	20%	32%	26%

Källa: Entreprenörskapsbarometern för Västra Götaland.

Det är mycket små skillnader mellan delregionerna om man ser till andel kvinnor som helst vill vara företagare. Andelen varierar mellan 19 och 22 procent. Bland männen är variationen

mellan delregionerna betydligt större. I Fyrbodals vill 28 procent av männen helst vara företagare, medan motsvarande andel i Sjuhärad är hela 36 procent.

I tabell 7 redovisas andelen som kan tänka sig att bli företagare fördelat på sysselsättningskategori. Andelen som kan tänka sig att bli företagare är nästan dubbelt så hög bland anställda i privat sektor än bland anställda i offentlig sektor. Enbart 13 procent av kvinnor anställda i den offentliga sektorn vill helst vara företagare. En betydligt högre andel av männen anställda i den offentliga sektorn – 35 procent – vill helst vara företagare. Av de arbetslösa vill 26 procent helst vara företagare och bland studerande 23 procent.

Tabell 7 Andelen som helst vill vara företagare fördelat på nuvarande sysselsättning, 18-30 år

	kvinnor	män	samtliga
Västra Götaland			
Studerande	17%	30%	23%
Anställd i litet företag	28%	31%	30%
Anställd i större företag	20%	35%	30%
Anställd av kommun, stat eller landsting	13%	25%	16%
Arbetslös	25%	27%	26%

Källa: Entreprenörskapsbarometern för Västra Götaland.

I tabell 8 visas även svarsfördelningen för övriga sysselsättningskategorier. Av tabellen framgår att 69 procent av befolkningen i Västra Götaland i åldrarna 18-30 helst vill ha någon form av anställning medan, som nämnts ovan, 27 procent vill vara företagare. Den mest önskade sysselsättningen är att vara anställd i ett mindre företag, 37 procent valde detta svarsalternativ. Anställd i ett större företag föredrogs av 21 procent. Endast 11 procent vill helst vara sysselsatta i offentlig sektor.

Skillnader mellan delregionerna i hur svaren fördelar sig är relativt liten. En något större andel vill vara sysselsatt i offentlig sektor i Fyrbodals jämfört med övriga delregioner. Anställning i ett stort företag är ett populärare val i Göteborgsregionen, troligen eftersom det finns ett antal stora attraktiva arbetsplatser i regionen. Andelen som helst vill vara företagare är, som nämnts ovan, högst i Sjuhärad och lägst i Fyrbodals.

Tabell 8 Andel som helst vill vara... (18-30 år)

	...anställd i mindre företag	...anställd i större företag	...anställd i kommun, stat eller landsting	...egen företagare	vet ej	Totalt
Västra Götaland						
kvinnor	38%	22%	16%	19%	4%	100%
män	37%	21%	8%	33%	2%	100%
född utomlands	29%	20%	14%	35%	2%	100%
född i Sverige	38%	22%	11%	25%	3%	100%
<i>samtliga</i>	37%	21%	11%	27%	3%	100%
Fyrbodals	40%	17%	15%	24%	4%	100%
Göteborgsregionen	35%	24%	11%	27%	3%	100%
Sjuhärad	39%	19%	10%	29%	3%	100%
Skaraborg	41%	19%	11%	26%	2%	100%

Källa: Entreprenörskapsbarometern för Västra Götaland.

En ungefär lika stor andel kvinnor och män vill vara anställda i den privata sektorn. När det gäller andelen som vill vara anställda i offentlig sektor och vara egna företagare är skillnaden

mellan könen påfallande. Medan 16 procent av kvinnorna helst vill vara anställda i offentlig sektor är det endast 8 procent av männen som uppger detta. Som vi tidigare har nämnt vill 33 procent av männen och 19 procent av kvinnorna helst vara företagare.

I tabell 9 redovisas andelen som är nöjda med sin nuvarande sysselsättning, dvs andelen där det valda alternativet på frågan *vad skulle du helst vilja vara* överensstämmer med det valda alternativet på frågan *vilken är din huvudsakliga sysselsättning*. Ett slående resultat är en övervägande del av de som idag är företagare också vill fortsätta med det. Hela 87 procent av företagarna har svarat att de helst vill vara företagare. Det är något högre än riksgenomsnittet på 80 procent som redovisas i Nuteks undersökning. Drygt hälften av de som är anställda i ett litet företag vill fortsätta med det. Anställda i stora företag och anställda i offentlig sektor är minst nöjda med sin situation. Av dessa vill enbart 35 respektive 31 procent helst vara verk samma inom sin nuvarande sysselsättning.

Manliga företagare tycks vara mer nöjda med sin situation än kvinnliga företagare. Bland manliga uppger hela 90 procent att de helst vill vara företagare, medan 70 procent av kvinnorna uppger att de helst vill vara företagare. Kvinnor anställda i stora företag och i offentlig sektor är mer nöjda med sin situation än männen med motsvarande anställning.

Tabell 9 Andel som helst vill vara sysselsatt i sin nuvarande sysselsättning, 18-30 år

	Kvinnor	Män	Samtliga
Västra Götaland			
Anställd i litet företag	57%	52%	54%
Anställd i stort företag	43%	31%	35%
Anställd av kommun, Landsting eller stat	32%	27%	31%
Egen företagare	70%	90%	84%

Källa: Entreprenörskapsbarometern för Västra Götaland.

5 Skäl till att inte vilja bli företagare

De som svarat nej på frågan om de kunde tänka sig att bli företagare fick följdfrågor om skälen till detta. I tabell 10 anges alternativen de intervjuade fick välja mellan. För varje alternativ fick de intervjuade ange i vilken utsträckning de instämmer på en skala från 1 till 5, där 1 innebär *instämmer helt* och där 5 innebär *instämmer inte alls*. I tabell 10 anges andelen som instämmer helt i respektive alternativ. Det skäl som flest instämmer helt i är att företagande *tar för mycket tid och engagemang*. Nästan hälften av befolkningen mellan 18-30 år ser detta som ett primärt hinder för att bli företagare. Ett annat skäl som många instämmer i är att företagande ger *mindre trygghet jämfört med anställning*. Även i Nuteks undersökning för riket var detta de två starkaste alternativen till att inte starta företag. Ett alternativ där Västra Götaland skiljer sig åt från rikets genomsnitt är att de intervjuade i Västra Götaland inte i lika stor utsträckning uppgav *saknar affärsidé* som ett skäl att inte starta företag.

De minst betydelsefulla skälen till att inte starta företag är *för ensamt* och *svårt att få finansiering*. Enbart en av tio instämmer helt i att dessa två alternativ är skäl till att inte starta företag. Det är färre i Västra Götaland än i hela riket som anger *svårt att få finansiering* till företagsstart som ett skäl, 11 jämfört med 26 procent. Drygt en tredjedel instämmer helt i att *många och krångliga regler* samt att det är *för osäkert ekonomiskt* är skäl att inte bli företagare.

Båda män och kvinnor rangordnar *tar för mycket tid och engagemang* som det största hindret. Kvinnorna rangordnar att *mindre trygghet jämfört med anställning* som det näst största hindret, medan männen placerar *många och krångliga regler* på andra plats. Detta skäl är det enda som en större andel män än kvinnor instämt helt i – 39 jämfört med 33 procent.

Tabell 10 Skäl att inte vilja bli företagare, andel som instämmer helt, 18-30 år

	kvinnor	män	född utomlands	född i Sverige	samtliga
Tar för mycket tid och engagemang	49%	47%	39%	49%	48%
Mindre trygghet jämfört med anställning	42%	34%	33%	39%	38%
Många och krångliga regler att följa som företagare	33%	39%	30%	37%	36%
För osäkert ekonomiskt	39%	30%	40%	33%	34%
Saknar affärsidé	35%	28%	14%	34%	31%
Vet inte hur man går till väga	33%	25%	11%	30%	28%
För ensamt	13%	9%	15%	11%	11%
Svårt att få finansiering till företagsstart	13%	8%	20%	9%	11%

Källa: Entreprenörskapsbarometern för Västra Götaland.

Det finns stora skillnader i skäl till att inte starta företag mellan de födda i Sverige och utrikes födda. Utrikes födda anger skälet *för osäkert ekonomiskt* som det starkaste, något som kommer först på femte plats för de födda i Sverige. En annan påtaglig och intressant skillnad mellan personer födda i Sverige och utomlands är att bland utrikes födda instämmer 20 procent helt med påståendet att *svårt att få finansiering till företagsstart* är ett viktigt skäl till att de inte kan tänka sig att bli företagare, medan motsvarande andel bara är 9 procent bland

födda i Sverige. Ytterligare en påtaglig skillnad mellan svenskfödda och utrikes födda är att så många som 30 procent av de som är födda i Sverige instämmer helt i att *vet inte hur man går till väga* är ett skäl till att inte bli företagare, medan endast 11 procent av de utlandsfödda anger detta som ett vägande skäl.

Om vi ser lite närmare på hur fördelningen ser ut inom Västra Götaland framkommer att i tre av fyra delregioner upplevs skälet *tar för mycket tid och engagemang* som det främsta skälet till att inte starta företag (se tabell 11). I Skaraborg instämmer flest helt i att *många och krångliga regler att följa som företagare* är ett skäl till att inte kunna tänka sig att bli företagare. Skälet *tar för mycket tid och engagemang* kommer dock på en andraplats. Det minst vanliga skälet i samtliga delregioner är *svårt att få finansiering till företagsstart* samt *för ensamt*. I Göteborgsregionen instämmer enbart 8 procent helt i påståendet att *svårigheter att få finansiering* är ett skäl till att inte kunna tänka sig att bli företagare. Motsvarande andel i Skaraborg är 17 procent.

Tabell 11 Skäl att inte vilja bli företagare, andel som instämmer helt, 18-30 år.

	Fyrbodal	Göteborgs-regionen	Sjuhärad	Skaraborg
tar för mycket tid och engagemang?	46%	48%	52%	44%
mindre trygghet jämfört med anställning?	40%	37%	45%	35%
många och krångliga regler att följa som företagare?	35%	34%	37%	45%
för osäkert ekonomiskt?	36%	31%	34%	41%
saknar affärsidé?	30%	31%	33%	33%
vet inte hur man går till väga?	26%	27%	30%	36%
för ensamt?	11%	10%	15%	11%
svårt att få finansiering till företagsstart?	11%	8%	14%	17%

Källa: Entreprenörskapsbarometern för Västra Götaland

6 Fördelar med att vara företagare

De som angivit att de helst vill vara företagare fick också följdfrågan ”Vilka fördelar tycker du att eget företagande har jämfört med att vara anställd?”. I tabell 12 visas de svarsalternativ som de intervjuade har fått välja mellan och andel som instämmer helt i respektive alternativ.

Cirka två tredjedelar av de som kan tänka sig att bli företagare instämmer helt i påståendet att det *ger bättre möjligheter att förverkliga idéer* samt *ger större utrymme för självständigt arbete*. Detta överensstämmer med riksgenomsnittet enligt Nuteks undersökning. Endast 28 procent instämmer helt med att det *ger bättre möjligheter att tjäna mycket pengar* jämfört med att vara anställd. Att det *ger bättre möjligheter till personlig utveckling* tycker 47 procent och 31 procent anser också att det *ger bättre möjligheter att kombinera arbete och privatliv*. Enbart 21 procent instämmer helt i påståendet att företagande *ger högre status* än att vara anställd.

En betydligt större andel av männen än kvinnorna instämmer helt i att företagande ger bättre möjligheter att tjäna mycket pengar och till att kombinera arbete och privatliv. Vad gäller övriga fördelar stämmer mäns och kvinnors åsikter väl överens.

Födda utomlands tycks se fler fördelar med företagande än födda i Sverige. Andelen som instämmer helt är högre bland utlandsfödda för samtliga svarsalternativ. Särskilt tydligt är det i påståendet *ger bättre möjligheter att tjäna mycket pengar* där 42 procent av de utlandsfödda instämmer helt i att detta är en fördel. Endast en fjärdedel av de svenskfödda anser att detta är en fördel. Detta kan bero på att utlandsfödda anställda ofta är underbetalda i förhållande till sin utbildning. Företagande ger då bättre möjligheter att tillvarata kompetensen och därmed tjäna mer pengar.

Tabell 12 Fördelar med att vara företagare, andel som instämmer helt, 18-30 år.

	kvinnor	män	född utomlands	född i Sverige	Samtliga
ger bättre möjligheter att förverkliga idéer	66%	64%	65%	64%	65%
ger större utrymme för självständigt arbete	64%	64%	66%	63%	64%
ger bättre möjligheter till personlig utveckling	47%	48%	58%	45%	47%
ger bättre möjligheter att kombinera arbete och privatliv	26%	35%	39%	29%	31%
ger bättre möjligheter att tjäna mycket pengar	23%	33%	42%	25%	28%
ger högre status	21%	22%	29%	20%	21%

Källa: Entreprenörskapsbarometern för Västra Götaland.

I samtliga fyra delregionerna är det störst andel som instämmer helt i fördelarna *ger bättre möjligheter att förverkliga idéer* och *ger större utrymme för självständigt arbete* (se tabell 13). Även när det gäller betydelsen av de övriga alternativen är skillnaden liten mellan delregionerna.

Tabell 13 Fördelar med att vara företagare, andel som instämmer helt, 18-30 år

	Fyrbodal	Göteborgs- regionen	Sjuhärad	Skaraborg
ger bättre möjligheter att förverkliga idéer?	58%	64%	67%	71%
Ger större utrymme för självständigt arbete?	60%	64%	63%	70%
Ger bättre möjligheter till personlig utveckling?	45%	47%	47%	50%
Ger bättre möjligheter att kombinera arbete och privatliv?	24%	34%	31%	25%
Ger bättre möjligheter att tjäna mycket pengar?	25%	29%	33%	24%
Ger högre status?	21%	21%	21%	23%

Källa: Entreprenörskapsbarometern för Västra Götaland.

7 Vilken uppfattning om företagande ger skolan?

Om skolan förmedlar företagande som ett naturligt alternativ till anställning blir förmodligen fler unga positiva till företagande. De intervjuade fick svara på frågor om de tycker att de genom sin skolutbildning har fått en uppfattning om hur det är att driva företag och om de i skolan blivit uppmuntrade att bli företagare (se tabell 14). Av befolkningen i Västra Götaland i åldrarna 18-30 år anser 31 procent att skolan har gett dem en uppfattning om företagande medan 28 procent anser att skolan gett dem uppmuntran till företagande. Detta är något lägre än vad Nuteks undersökning visar för riksgenomsnittet – 33 respektive 30 procent.

Män upplever i högre grad än kvinnor att de fått en uppfattning om samt uppmuntran till företagande. En större andel av de födda i Sverige än de födda utomlands anser att skolan gett dem uppmuntran till företagande.

Ett glädjande resultat är att en betydligt större andel i den yngre ålderskategorin anser att de fått uppfattning och uppmuntran om företagande från skolan än i den äldre kategorin. Det kan tolkas som om skolan blivit bättre på att informera och uppmuntra om företagande under de senaste åren.

I Sjuhärad anser sig betydligt fler vara informerade och uppmuntrade i skolan än övriga delregioner. Även Skaraborg har, i förhållande till Göteborgsregionen och Fyrbodal, en stor andel ungdomar som får en uppfattning och uppmuntran till företagande.

Tabell 14 Andel som anser att skolan förmedlat en uppfattning om att driva företag samt att skolan uppmuntrat till att bli företagare, 18-30 år

	Skolan har gett...	
	... uppfattning om företagande	... uppmuntran till företagande
Västra Götaland		
Kvinnor	28%	26%
Män	34%	30%
född utomlands	29%	23%
född i Sverige	31%	28%
18-24 år	37%	34%
25-30 år	23%	21%
samtliga	31%	28%
Fyrbodal	30%	25%
Göteborgsregionen	28%	27%
Sjuhärad	40%	33%
Skaraborg	35%	31%

Källa: Entreprenörskapsbarometern för Västra Götaland.

För att få en uppfattning om skolans betydelse för att främja attityder till entreprenörskap är det intressant att studera hur attityderna skiljer sig mellan de som anser och de som inte anser att skolan uppmuntrat till företagande. Tabell 15 visar att av de som fått uppmuntran i skolan kan 78 procent tänka sig att bli företagare och 28 procent vill helst vara företagare. Av dem som inte anser sig fått uppmuntran om företagande i skolan är motsvarande andelar 73 respektive 26 procent. Även om vi kan se att de som anser att de uppmuntrats att bli företagare i skolan har positivare attityder än de som inte uppmuntrats är skillnaden betydligt mindre än vad Nutek redovisar i den nationella undersökningen. Enligt den undersökningen så menar 83 procent av de som uppmuntrats att bli företagare i skolan att de kan tänka sig att bli företagare medan endast 73 procent av de som inte uppmuntrats i skolan menar att de kan tänka sig att bli företagare. Vidare så visar Nuteks undersökning för hela riket att 40 procent

av de som uppmuntrats i skolan helst vill vara företagare, medan motsvarande andel för de som ej uppmuntrats är 29 procent.

Tabell 15 Andel som kan tänka sig att bli företagare / vill helst vara företagare uppdelat på individer som anger att de blivit uppmuntrade / ej blivit uppmuntrade att bli företagare i skolan, 18-30 år.

	Kan tänka sig att bli företagare			Vill helst vara företagare		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
uppmuntrad att bli företagare i skolan	72%	83%	78%	20%	34%	28%
ej uppmuntrad att bli företagare i skolan	66%	80%	73%	19%	33%	26%

Källa: Entreprenörskapsbarometern för Västra Götaland

8 Förekomst av förebilder

Av befolkningen i åldrarna 18-30 år har 70 procent någon i antingen familjen, släkten eller bekantskapskretsen som är eller har varit företagare (se tabell 16).³ I Skaraborg uppger en lägre andel att de har företagare i sin närhet än i de övriga tre delregionerna. Detta är förvånande med tanke på Skaraborg är den delregion med högst andel företagare bland de sysselsatta. En förklaring kan vara att många företagare i Skaraborg är jordbrukare med egen verksamhet. Troligen uppfattas inte jordbrukare alltid som företagare av omgivningen.

De intervjuade som angav att de har en anhörig någon i familjen, släkten eller i den nära bekantskapskretsen som är företagare fick även frågan om dessa har givit en positiv eller negativ uppfattning om hur det är att vara företagare. Av undersökningen framkommer att 68 procent har fått en positiv uppfattning, 14 procent en negativ uppfattning, 9 procent varken positiv eller negativ uppfattning och 9 procent uppgav att de inte har fått någon uppfattning alls om hur det är att vara företagare från anhöriga som själva är företagare. Detta visar att anhöriga företagare påverkar attityder till företagande, och att de i de flest fall förmedlar en positiv bild.

Tabell 16 Andelen som har någon i familjen, släkten eller i den nära bekantskapskretsen som är företagare, 18-30 år

	Kvinnor	Män	Samtliga
Västra Götaland			
född utomlands	71%	70%	70%
född i Sverige	68%	72%	70%
18-24 år	65%	69%	67%
25-30 år	72%	74%	73%
<i>samtliga</i>	68%	72%	70%
Fyrbodal	70%	69%	69%
Göteborgsregionen	69%	73%	71%
Sjuhärad	69%	73%	71%
Skaraborg	62%	67%	65%

Källa: Entreprenörskapsbarometern för Västra Götaland.

De intervjuade som uppgav att de har någon i familjen, släkten eller bekantskapskrets som är eller har varit företagare fick även frågan om någon av föräldrarna är eller har varit företagare. För att få en uppfattning om i vilken mån förebilder påverkar attityder till företagande har de intervjuade delats in i följande tre kategorier:

- 1) Har någon förälder som är eller har varit företagare;
- 2) Har någon annan i familjen (ej förälder), i släkten eller i den nära bekantskapskretsen som är eller har varit företagare;
- 3) Har ej någon i familjen, släkten eller den nära bekantskapskretsen som är eller har varit företagare.

För varje kategori redovisas i tabell 17 andelen som kan tänka sig att bli företagare samt andelen som helst vill bli företagare. Av tabellen framgår att de som har företagare i sin närhet har positivare attityder till företagande än de som inte har det. Av de som har en förälder som är eller har varit företagare kan 83 procent tänka sig att också bli det. Av dem som har någon

³ Denna fråga formulerades annorlunda i Nuteks nationella undersökning vilket medför att jämförelser med riksgenomsnittet ej kan göras.

annan i familjen, någon i släkten eller någon i nära bekantskapskretsen som är eller har varit företagare kan 74 procent tänka sig att bli företagare. Bland dem som inte har någon företagare i sin närhet kan enbart 63 procent tänka sig att bli företagare. Överlag kan fler män tänka sig att bli företagare oavsett om de har företagare i den nära bekantskapskretsen eller ej.

Av de som har en förälder som är eller har varit företagare vill 33 procent helst vara företagare. En betydligt lägre andel, 24 procent, av de som har någon annan i familjen, någon i släkten eller någon i den nära bekantskapskretsen vill helst vara företagare. Av de som inte har någon som är eller har varit företagare i sin närhet vill endast 20 procent helst vara företagare.

Tabell 17 Andel som kan tänka sig att bli företagare samt andel som helst vill vara företagare, uppdelat på förekomst av förebilder, 18-30 år.

		Kan tänka sig bli företagare	Vill helst vara företagare
har någon förälder som är eller har varit företagare	Kvinnor	78%	24%
	Män	87%	41%
	<i>Samtliga</i>	83%	33%
har någon annan i familjen släkten eller i den nära bekantskapskretsen...	Kvinnor	64%	15%
	Män	84%	33%
	<i>Samtliga</i>	74%	24%
har ej någon i familjen, släkten eller i den nära bekantskapskretsen...	Kvinnor	57%	18%
	Män	69%	23%
	<i>Samtliga</i>	63%	20%

Källa: Entreprenörskapsbarometern för Västra Götaland

9 Information om hur man startar företag

Kvinnor och män som funderar på att starta företag behöver ofta hjälp med att komma igång. Det finns därför flera organisationer i Västra Götaland som bistår med kostnadsfri rådgivning. Ett exempel är Drivhuset som hjälper studenter och forskare som vill starta företag. Nyföretagarcentrum, som har 12 kontor i regionen, erbjuder rådgivning i samverkan med det lokala näringslivet. IFS Väst erbjuder rådgivning till personer med utländsk bakgrund. Kooperativ konsult hjälper till med rådgivning i samband med start av kooperativa företag.

Att veta vart man får tag på information är en viktig del i att kunna och våga starta eget företag. De intervjuade fick därför frågan *vet du vart du kan vända dig för att få information om att starta företag*. I tabell 18 framgår att 44 procent av befolkningen mellan 18-30 år i Västra Götaland vet vart de skall vända sig för att få denna information. Detta är något lägre än i Nuteks undersökning för hela landet som visar på att 50 procent av samtliga tillfrågade vet vart det skall vända sig.

En något högre andel män än kvinnor anger att de vet var de kan få information. Män födda utomlands vet i något större utsträckning än svenskfödda män vart de skall vända sig för att få information om att starta företag. Detta resultat är värt att uppmärksamma då det går tvärt emot landets genomsnitt som visar att 43 procent av de födda utomlands och 50 procent av de födda i Sverige vet vart man får information om företagsstart.

Skillnaderna mellan de fyra delregionerna när det gäller kunskap om var man kan få hjälp att starta företag är små och insignifikanta.

Tabell 18 Andel som vet var de kan få information om hur man startar företag, 18-30 år.

	Vet var de kan få information om hur man startar företag		
	Kvinnor	Män	Samtliga
Västra Götaland			
född utomlands	39%	52%	46%
född i Sverige	42%	45%	43%
18-24 år	33%	38%	36%
25-30 år	52%	55%	54%
samtliga	42%	46%	44%
Fyrbodal	43%	44%	43%
Göteborgsregionen	40%	47%	44%
Sjuhärad	45%	41%	43%
Skaraborg	43%	47%	45%

Källa: Entreprenörskapsbarometern för Västra Götaland

Det är särskilt angeläget att de som kan tänka sig att bli företagare och, inte minst, de som helst vill vara företagare har kunskap om var man kan få information om hur man startat företag. Av de som kan tänka sig att bli företagare vet 45 procent vart de kan vända sig för att få information, dvs ungefär samma andel som för samtliga. De som helst vill vara företagare har emellertid en bättre kunskap om var de kan få information. I denna grupp vet 55 procent vart de kan få information.

10 Slutsatser

Positiva attityder till entreprenörskap och företagande är en viktig förutsättning för att fler skall starta företag eller ta över befintliga företag. Men det är inte en tillräcklig förutsättning. Trots att så många som tre fjärdedelar av befolkningen mellan 18-30 år i Västra Götaland *kan tänka sig* att bli företagare, är det bara en av fyra som *vill* bli företagare. Detta tyder på att det finns andra viktiga faktorer än attityder som avgör valet mellan att vara anställd och att vara företagare. Denna undersökning visar att den otrygghet som företagande för med sig är en viktig förklaring till att unga inte vill starta företag. Över hälften av de som inte kan tänka sig att starta företag instämmer helt med att ett skäl till att inte bli företagare är att det innebär mindre trygghet jämfört med anställning och/eller att det är för osäker ekonomiskt. Ett förbättrat trygghetssystem för företagare skulle få fler att starta företag. Men det handlar också om att bättre informera om det trygghetssystem som faktiskt finns idag.

Allt för få företagare är kvinnor. Entreprenörskapsbarometern för Västra Götaland visar tydligt att kvinnor är mindre positiva till företagande än män. Detta resultat visar att det krävs kraftfulla insatser för att förändra attityder och på andra sätt stimulera kvinnor att bli entreprenörer. I Västra Götaland pågår för närvarande en kraftfull satsning för att öka andelen kvinnliga företagare i regionen, bl.a. genom programmet Företagsamma Kvinnor och Män (FöreKoM).

Detta är emellertid inte tillräckligt för att få fler kvinnliga företagare. En bidragande orsak till att kvinnor är underrepresenterade som företagare är att kvinnor generellt är underrepresenterade i den privata sektorn. Enbart 35 procent av de sysselsatta (anställda och företagare) i den privata sektorn är kvinnor. Så länge som en så låg andel av kvinnorna arbetar inom konkurrensutsatt sektor kan vi inte räkna med att uppnå en jämn könsfördelning bland företagare. Att få fler kvinnor att bli företagare handlar därför även om att bryta den starka könssegregationen inom arbetsmarknaden och om alternativa driftsformer inom sektorer som traditionellt domineras av kvinnor. Detta resonemang finner stöd i Entreprenörskapsbarometern för Västra Götaland, som visar att betydligt färre kvinnor som verkar i den offentliga sektorn kan tänka sig att bli företagare eller vill helst vara företagare än vad som är fallet bland kvinnor i den privata sektorn.

Utrikes födda, oavsett kön, har positivare attityder till företagande än svenskfödda. Att så många unga med utländsk bakgrund föredrar företagande framför anställning visar att den jämförelsevis högre andelen företagare bland personer med utländsk bakgrund inte enbart kan förklaras med att företagande för många upplevs som ett påtvingat alternativ till anställning. Med tanke på den höga ungdomsarbetslösheten är det angeläget att den positiva attityden till eget företagande bland unga med utrikes bakgrund i större utsträckning också leder till företagande. Detta motiverar särskilda satsningar för att stimulera och stödja kvinnor och män med utländsk bakgrund som vill starta företag. Detta är särskilt motiverat i invandrartäta storstadsområden med hög arbetslöshet. IFS Väst har en viktig roll i regionen för att främja invandrarföretagandet i genom rådgivningsverksamhet samt verksamhet som syftar till att förändra attityder.

Undersökningen visar att endast 28 procent av befolkningen i Västra Götaland mellan 18-30 år anser att skolan uppmuntrar till företagande. Detta är en lägre andel än i övriga riket. Det pågår idag omfattande satsningar såväl nationellt som regionalt för att skapa en röd tråd av entreprenöriellt lärande i skolan. Detta arbete är inne i ett särskilt intensivt skede i Skaraborg och Fyrbodal. Bl.a. engageras kommunala resurspersoner för att utveckla det entreprenöriella lärandet i skolan. Detta bör föra med sig en större andel unga som menar att skolan stimulerar till företagande. Det är viktigt att noga följa upp pågående satsningar för att se i vilken mån de påverkar attityder och företagande.

Bilaga 1 Frågeformulär

Frågor som ställs till alla

1	Är du född utomlands?	1. Ja
2. Nej
2	Vilken är din huvudsakliga sysselsättning?	1. Studier
2. Anställd i ett litet privat företag med färre än 50 anställda
3. Anställd i stort privat företag med 50 eller fler anställda
4. Anställd av kommun, landsting eller staten
5. Egen företagare (<i>gå till 9</i>)
6. Arbetslös
7. Annat
3	Har du någon i familjen, släkten eller i den nära bekantskapskretsen som är eller varit företagare?	1. Ja
2. Nej

Frågor till de som har någon i familjen, släkten eller i den nära bekantskapskretsen som är eller varit företagare

4	Är eller har någon av dina föräldrar varit företagare?	1. Ja
2. Nej
5	Har din kontakt med anhöriga eller vänner som är eller har varit företagare gett dig en positiv eller negativ uppfattning om hur det är att vara företagare?	1. positiv
2. negativ
3. varken positiv eller negativ
4. ingen uppfattning

Frågor som ställs till alla

6	Skulle du kunna tänka dig att bli företagare?	1. ja
2. nej |
|---|---|-----------------|

Frågor till de som inte kan tänka sig att bli företagare

7	Varför kan du inte tänka dig att bli företagare? Ange i vilken utsträckning du instämmer på en skala från 1 till 5, där 1 innebär att du instämmer helt och där 5 innebär att du inte instämmer alls.	A. saknar affärsidé?
B. tar för mycket tid och engagemang?
C. för osäkert ekonomiskt?
D. för ensamt?
E. många och krångliga regler att följa som företagare?
F. mindre trygghet jämfört med anställning?
G. svårt att få finansiering till företagsstart?
H. vet inte hur man går till väga? |
|---|---|---|

Frågor till de som kan tänka sig att bli företagare

8	Tror du att du kommer bli företagare de närmaste åren?	1. ja, inom ett år
2. ja, inom fem år
3. ja, inom tio år
4. nej
9	Skulle du helst vilja driva företag ensam eller tillsammans med någon eller några andra?	1. ensam
2. tillsammans med annan/andra

Frågor som ställs till alla

10	Vad skulle du helst vilja vara?	1. vara anställd i ett litet privat företag
2. med färre än 50 anställda
3. vara anställd i ett stort privat företag med 50 eller fler anställda
4. anställd av kommun eller landsting
5. anställd av staten
6. egen företagare |
|-----------|--|--|

Frågor som till de som helst vill vara företagare

11	Vilka fördelar tycker du att eget företagande har jämfört med att vara anställd? Ange i vilken utsträckning du instämmer på en skala från 1 till 5, där 1 innebär att du instämmer helt och där 5 innebär att du inte instämmer alls.	A. Ger bättre möjligheter att förverkliga idéer?
B. Ger större utrymme för självständigt arbete?
C. Ger bättre möjligheter att tjäna mycket pengar?
D. Ger bättre möjligheter till personlig utveckling?
E. Ger bättre möjligheter att kombinera arbete och privatliv?
F. Ger högre status? |
|-----------|--|--|

Frågor som ställs till alla

12	Vet du vart du kan vända dig för att få information om att starta företag?	1. ja
2. nej
13	Tycker du att du genom skolutbildningen fått en uppfattning om hur det är att driva företag?	1. ja
2. nej
14	Har du i skolan uppmuntras att bli företagare?	1. ja
2. nej

Detta motiverar särskilda satsningar för att stimulera och stödja kvinnor och män med utländsk bakgrund som vill starta företag.

Bilaga 2 Västra Götalands delregioner

I Västra Götaland bildades år 2001 fyra kommunförbund: Göteborgsregionen, Sjuhärad, Skaraborg och Fyrbodalen. Den delregionala redovisningen i denna rapport överensstämmer med Västra Götalands kommunförbundsområden.

Gruppering av kommuner till kommunförbundsområden

Göteborgsregionen

Ale, Alingsås, Göteborg, Härryda, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Mölndal, Partille, Stenungsund, Tjörn, Öckerö och Kungsbacka

Sjuhärad

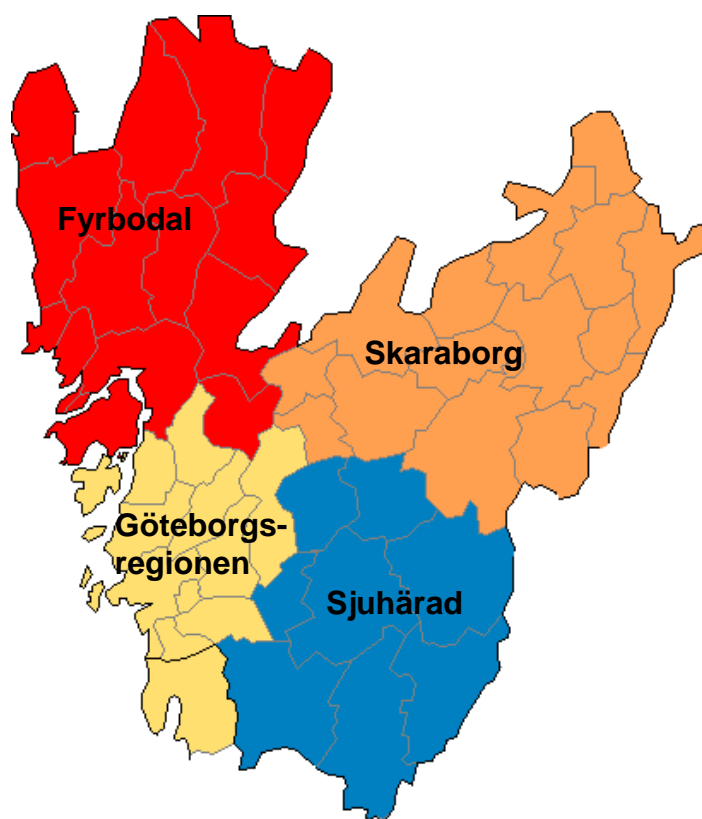
Bollebygd, Ulricehamn, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Vårgårda

Skaraborg

Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Götene, Hjo, Karlsborg, Lidköping, Mariestad, Skara, Skövde, Tibro, Tidaholm, Töreboda, Vara

Fyrbodalen

Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum, Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg, Åmål

Fler exemplar kan beställas från:
Västra Götalandsregionen
Regionutvecklingssekretariatet
Box 1091
405 23 GÖTEBORG

Elektronisk kopia finns på
www.vgregion.se/regionutveckling/rapporter